

Jacob Ørsteds prædiken 1. søndag i fasten

Taler

Jacob Ørsted
Sognepræst

Dato

6. marts 2022

Sted

Garnisons Kirke, København

Omstændigheder**Prædikentekst**

Jakobsbrevet kapitel 1, vers 9-16
Lukasevangeliet kapitel 22, vers 24-32

I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn Amen.

Som hundelufter har man fornøjelsen af at få en lille snak med andre hundeluftere, mens hundene siger godmorgen til hinanden. I den forgangene uge har det været særdeles fornøjeligt med den blå himmel og solens skarpe stråler, og fredag morgen blev vi hurtigt enige om, at vi gerne ville bryde ud i sang og synge Kaj Munks ”Den blå anemone”, der jo er en herlig forårsbebuder.

For som man står der og betragter Guds skaberværk, der atter sættes i gang, med de mange spirer der presser sig på for at komme op, komme frem, komme ud, stiger humøret.

Eller gør det?

For tidligere samme morgenen har lyden af den første radioavis vækket én med nyhederne om de seneste udviklinger, bomninger, dræbte og alt det forfærdelige, som sker netop nu i Ukraine. Tilmed havde der været brand tæt ved en atomreaktor.

Baggrunden for krigen er tilsyneladende et ønske om at hjælpe andre – at stå til tjeneste. Men er det nok – gør det os ikke urolige.

For som en far sagde, da han hentede sit barn i Garnisonskirkens børnehave. ”Jeg er meget berørt over det der sker. Ja, jeg er bange!”

Og det er der nok grund til – for det sker jo næsten lige om hjørnet. Og dermed også være sagt at vi har lettere ved at identificere os med de krigsramte mennesker – for de går jo klædt som os – har de samme interesser og kulturelle mønstre – og det er nok også derfor, at opbakningen for at hjælpe er så stor – der bliver gjort værelser klar til at modtage flygtninge både privat og offentligt.

Vi samler tøj ind og holder indsamlingskoncerter, fordi vi på mange måder kan se os selv stå i den skrækkelige situation.

Og så holder vi vejret i nervøs spænding ved tanken om, hvad der kan ske, når en aggressor er uforudsigelig i sine træk – hvis han overhovedet spiller efter de samme regler som os.

Da kejser Nero blev indsat som Kejser, hjulpet på vej af sin ambitiøse mor, holdt han en tale for senatet, der på mange måder faldt i god jord, idet han forsikrede senatet om, at han ikke ville lade sig lede af had, men derimod ophøre med de uretfærdige og hemmelige processor der havde taget livet af så mange indflydelsesrige mænd og kvinder under de forrige kejsere, samt stoppe korrupsion og nepotisme.

Han ville regere med mildhed og åbenhed.

Man ved, at det var lånte ord, og den stoiske filosof Seneca havde været pennefører til tiltrædelsestalen.

På mange måder var det Seneca, der formåede at holde Nero på ret kurs igennem hans første fem år som kejser. Blandt andet med sit skrift ”Om mildhed”.

Skriftet er et kejserspejl, der viser det ideele billede af en mild kejser, i håbet om, at Nero vil indse, at man kommer længst med mildhed.

Og jeg citerer: ”Kejseren er statens sjæl, og er en slave af sin position. Misbruger han sin magt mod naturens orden, vil hans egne grusomheder vende sig mod ham selv”, skrev Seneca. Og Seneca fik ret. Nero tog sit eget liv, da riget vendte sig mod ham.

I fem år ulmede Neros sande natur, førend det slog ud i flammer. Blandt andet

ved at få sin mor Agrippina myrdet, så han kunne følge sin lyster og gifte sig med sin elskerinde – samt blive den Kejser Nero der spillede musik, mens store dele af Rom brændte, og hvis brand han beskyldte de kristne for at have anstiftet, for derefter at forfølge dem.

Når vi kort har været inde om den romerske kejsertid, er det i særdeleshed fordi Senecas skrift ”Om mildhed”, og de andre ”Om vrede” og ”Sindsro” ligger op ad Jakobsbrevet, som vi har hørt læst fra alteret i dag.

Vi er i fastetiden, og tiden op til påske er på mange måder kendetegnet ved det opgør, der i anden tekstrække handler om menighedens, vores din og min kamp om valget mellem godt og ondt – Gud og djævelen – rigtig og forkert.

Jakobsbrevet er overvejende formaninger: om at holde fast ved troen i prøvelser og fristelser, og ikke sige det er Gud, der frister.

Når man fristes, er det ens eget begær, der trækker afsted med én. Begæret ligger i os, det vågner, når vi ser, det vi ønsker – er vores ønske illegitimt, er det en synd, fordi det skiller os fra Gud og mennesker.

Det er ikke så mærkeligt, at dagens lille tekst fra Jakobsbrevet slutter med ordene: ”Far ikke vild!”

Underforstået lad ikke jeres begær søge det falske.

Og nu er disciplene ved at fare vild.

I dagens Evangelietekst har Jesus for sidste gang spist med sine disciple – han har fortalt dem hvad der venter Ham forude – tilfangetagelse, forhør, tortur, død og gravlæggelse.

Enhver der har spist med en døende ven, en far eller mor for sidste gang ved hvor følelsesladet det opleves. Man både griner og græder omsluttet af stilhed eller en mærkelig opstemthed.

Derfor virker det så akavet, når disciplene begynder at diskutere, hvem af dem der er størst og har mest magt.

Det er pinligt, pinligt som når en familie der sidder omkring et dødsleje diskuterer hvem der skal have chatollet, veteranbilen og det fine maleri over sofaen.

Disciplenes skænderi, om hvem der er den største, er en ordstrid om magt.

Og det er netop magtens normale mønster, Jesus gør op med, når han siger til disciplene:

”En konges magt over befolkningen, herrernes magt over deres slaver samt vores egen trang til at bemægtige os hinanden.”

Denne magtens ensidighed med dens krav fra oven om underkastelse og ydmyghed af den, der er under, er det, Jesus gør op med.

Ikke sådan at forstå, at han nedbryder alle skel, så alt udjævnes til det lige og farveløse.

Nej, Jesus stiller krav til sine disciple og alle døbte efter dem, om at ligegyldigt hvilken magt, hvilken stilling og hvilken betydning i samfundet vedkommende har, skal det enkelte menneske udvise et tjenende forhold til sit medmenneske.

Jesus kræver af sine disciple, at selv den største iblandt dem skal være som den, der tjener. Og den ældste – som dengang i modsætning til i dag blev set som en autoritet på grund af sin erfaring fra et langt liv – han skal være den yngste.

Tanken om at tjene andre går helt op til i dag.

Titlen minister virker som toppen af hierarkiet, men ordet er fra latin og betyder tjener.

Det understreges her, at man gennem sin høje stilling tjener folket.

Før reformationen var den kirkelige ordening således, at øverst var paven, så kom kardinaler, biskopper, præster og nederst lægfolket.

Men Luther tog denne pyramide og vendte den på hovedet, så lægfolket kom øverst, og præsten blev deres tjener. I den bedste af alle verdner vel at mærke

Ofte siger vi, at Jesus selv er et forbillede til efterfølgelse, og det er da også delvist sandt.

For hører vi, hvad han virkelig lærer os, og hvordan han virkelig tjener os, så holder vi nok lidt igen.

Disciplene troede, de skulle gå direkte af den himmelske vej ind i paradiset for at sidde til højbords med Jesus. Men vejen gik jo også for dem gennem mørke og smerte.

Til gengæld kan vi lære af at Han Guds søn bøjede sig ned og vasker sine disciples fødder skærtorsdag, inden de går til bords.

Må vi låne bilen spørger mine børn, og det må de gerne, men de skal gøre den ren først. Så bliver der lidt brummen – for det er ikke alle opgaver, der er lige sjove.

En kollega spurgte forleden: ”Hvornår er man virkelig tjener for en anden?”

Det er et godt spørgsmål, som vi til alle tider kan stille os selv og hinanden.

Tre ting gør sig dog gældende.

Vær en stædig tjener der ikke giver op, selvom dine ydelser ikke lykkes første eller anden gang.

Tilbyd dit øre og din opmærksomhed når du kan tjene andre ved at lytte.

Vær tjener til tiden. Tjen din næste når behovet er der og ikke en time eller en dag senere.

Derfor samler vi i dag ind til røde kors men øremærker pengene til de Ukrainske flygtninge.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Krigen i Ukraine 2014/2022-, Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jacob-orsteds-praediken-1-sondag-i-fasten>